

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta ja kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta ja kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta annettua lakia. Lain soveltamista sekä hankintatukeen, jota maahantuojat tai palveluntarjoajat hakevat, että muuntotukeen, jota henkilöauton omistaja tai haltija hakee, ehdotetaan jatkettavaksi 31.12.2021 asti.

Esitys on tarkoitettu käsitellä vuoden 2021 neljännen lisätalousarvion yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.12.2021.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
2.1 Hankinta- ja muuntotuen nykytila.....	3
3 Tavoitteet	6
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	6
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	7
5 Lausuntopalaute	7
6 Säännöskohtaiset perustelut.....	9
7 Voimaantulo	9
8 Suhde muihin esityksiin.....	9
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	9
LAKIEHDOTUS	11
Laki sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta ja kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta	11
LIITE	12
RINNAKKAISTEKSTI.....	12
Laki sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta ja kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta	12

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Liikenteellä on keskeinen merkitys Suomen kansallisten ilmastotavoitteiden ja Euroopan unionin (EU) päästövähennysveloitteen saavuttamisessa, sillä liikenteen päästöt vastaavat noin viidennestä Suomen kaikista kasvihuonekaasupäästöistä ja noin 40 prosenttia päästökaupan ulkopuolelle jäävästä niin sanotun taakanjakosektorin päästöistä. Suomen kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöt vuonna 2019 olivat yhteensä noin 11,3 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia. Vuonna 2019 noin 94 prosenttia kotimaan liikenteen päästöistä syntyi tieliikenteessä, joista 54 prosenttia aiheutui henkilöautoista. Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan vuonna 2020 kotimaan liikenteen päästöt alenivat 10,4 miljoonaa tonniin hiilidioksidiekvivalenttia. Vuoden 2020 tilastojen osalta on kuitenkin otettava huomioon myös koronapandemian aiheuttama poikkeustila, ja sen vaikutukset kotimaan liikenteeseen.

Voimassa olevan EU-lainsäädännön mukaan Suomen tulee vähentää kasvihuonekaasupäästöjään taakanjakosektorilla 39 prosentilla vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 2005. Suomen taakanjakosektorille osoitettu tavoite tulee oletettavasti tiukentumaan, sillä komissio on heinäkuussa 2021 esittänyt Suomen uudeksi maakohtaiseksi taakanjakosektorin päästövähennystavoitteeksi 50 prosentin vähennystä. Suomelle kohdistuvan taakanjakosektorin päästövähennystavoitteen tiukentuessa on mahdollista, että paineet myös liikennesektorin päästövähennystoimenpiteille tulevat nousemaan.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan liikenteen päästövähennystavoitteiden on vastattava kansalliseen hiilineutraaliustavoitteeseen, jonka mukaan Suomen tulee olla hiilineutraali vuonna 2035. Hallitusohjelman mukaan Suomi vähintään puolittaa liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 tasoon. Päästöjen puolittaminen on askel kohti hiiletöntä liikennettä. Hallitusohjelmassa on sitouduttu tekemään toimia liikenteen päästöjen vähentämiseksi. Tavoitteena on edesauttaa siirtymää kokonaisuutena kestävämpään tapaan liikkua ja vapautumista fossiilisista polttoaineista.

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä.

Hallituksen esitystä koskeva säädöshankepääätös sekä muut asiakirjat ovat saatavilla valtioneuvoston Säädösvalmistelu ja kehittämishankkeet valtioneuvostossa –sivustolta ([LVM061:00/2021](https://www.sivustot.fi/lvm061:00/2021)).

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Hankinta- ja muuntotukien nykytila

Sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta ja kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta annettu laki (971/2017, jäljempänä myös *hankintatukilaki*) tuli voimaan 1.1.2018. Laissa säädetään valtion varoista myönnettävästä avustuksesta täyssähkökäyttöisen henkilöauton hankintaa tai pitkäaikaisvuokrausta varten (hankintatuki) sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta (muuntotuki) valtion talousarvioon varattujen määrärahojen puitteissa vuosina 2018–2021.

Koko neljän vuoden ajalle (2018–2021) määrärahaa henkilöautojen hankinta- ja muuntotukiin on budjetoitu 24 miljoonaa euroa, eli 6 miljoonaa euroa vuotta kohden. Käyttämätön vuosikohmainen määräraha on siirtynyt aina seuraavalle vuodelle. Hankintatukeen koko neljälle vuodelle

HE 166/2021 vp

(2018–2021) varatusta määrärahasta (24 M€) oli 13.9.2021 mennessä käyttämättä noin 13 miljoonaa euroa. Hankintatukien käsittelyssä on jonkin verran viivettä, minkä vuoksi luku on suuntaa antava. Liikenne- ja viestintävirasto on arvioinut, että jos loppuvuoden 2021 aikana hankintatukia myönnettäisiin kuukausittain 360 kertaa, koko neljälle vuodelle varatusta määrärahasta jäisi käyttämättä noin 9,2 miljoonaa euroa. Mikäli täyssähköautojen kauppa kiihtyisi merkittävästi ja tukea myönnettäisiin kuukausittain 500 kertaa, koko neljälle vuodelle varatusta määrärahasta jäisi käyttämättä vajaa 8 miljoonaa euroa.

Sähköautojen hankintatuen nykytila

Hankintatukilain 3 §:n mukaan hankintatukea voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle, joka vuosina 2018–2021 ostaa tai sitoutuu vähintään kolmeksi vuodeksi vuokraamaan yksinomaan omaan käyttöönsä uuden kokonaishinnaltaan enintään 50 000 euroa maksavan, sähköä ainoana käyttövoimana käyttävän henkilöauton. Lain 5 §:n 1 momentin mukaan hankintatuen määrä on 2 000 euroa. Lain 8 §:n mukaan hankintatuki maksetaan auton ostajalle siten, että autojen myyntiä harjoittava jälleenmyyjä antaa auton ostajalle myyntihinnasta hankintatuen suuruisen alennuksen, mikäli lain edellytykset täyttyvät. Maahantuojaa maksaa jälleenmyyjälle ostajalle annettun alennuksen suuruisen summan, jonka jälkeen Liikenne- ja viestintävirasto maksaa maahantuojalle jälleenmyyjälle maksetun hyvityksen suuruisen summan. Vastaavasti lain 9 §:ssä säädetään menettelystä hankintatuen maksamisessa auton pitkäaikaisvuokraajalle. Pykälän mukaan pitkäaikaisvuokrausta harjoittava palveluntarjoaja antaa pitkäaikaisvuokraajalle hankintatuen suuruisen vuokranalennuksen, ja Liikenne- ja viestintävirasto maksaa palveluntarjoajalle vuokranalennuksen suuruisen summan. Palveluntarjoajan tulee hakea hyvitystä Liikenne- ja viestintävirastolta kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun sähkökäyttöinen henkilöauto on luovutettu vuokraajalle.

Täyssähkökäyttöisten henkilöautojen markkinat ovat muuttuneet viime vuosina ja sähkökäyttöisten henkilöautojen määrä jatkaa kasvuaan. Vuoden 2020 lopussa Suomessa oli liikennekäytössä noin 2,8 miljoonaa henkilöautoa, joista 55 318 oli sähköautoa. Vuoden 2021 toisen kvartaalin lopussa sähkökäyttöisten henkilöautojen määrä oli kasvanut noin 22 000 sähköautolla eli sähkökäyttöisten henkilöautojen määrä oli 77 468 sähköautoa, joista lähes viidesosa eli 14 682 oli täyssähköisiä. Lisäksi markkinoille on vuosina 2020–2021 tuotu paljon uusia malleja. Mallivalikoima on laajentunut myös keskikokoisten ja keskihintaisten automallien osalta, ja nykyisin kaikissa painoluokissa on tarjolla sähkökäyttöisiä vaihtoehtoja.

Taulukko 1. Sähköautojen hankintatukien kirjaukset [kpl] 2018-2021 ostetuille ja vuokratuille ajoneuvoille sekä määrärahan käyttö [miljoonaa euroa] (vuoden 2021 tiedoissa vasta tammielokuu).

	2018	2019	2020	2021
Tammikuu		27	247	216
Helmikuu		30	190	182
Maaliskuu	43	25	133	332
Huhtikuu	30	35	89	320
Toukokuu	22	11	97	430
Kesäkuu	11	19	151	296

HE 166/2021 vp

	2018	2019	2020	2021
Heinäkuu	10	27	147	261
Elokuu	11	39	154	378
Syyskuu	22	55	239	
Lokakuu	26	36	200	
Marraskuu	25	496	195	
Joulukuu	42	246	364	
Yhteensä, ostetut [kpl]	242	1046	2206	2415
Yhteensä, vuokratut (leasing) [kpl]	43	45	146	129
Yhteensä, ostetut ja vuokratut [kpl]	285	1091	2352	2544
<i>Määrärahan käyttö, ostetut ja vuokratut [miljoonaa euroa]</i>	<i>0,57</i>	<i>2,18</i>	<i>4,70</i>	<i>5,09</i>

Hankintatuen menekki on kasvanut täyssähköautojen menekin kasvaessa. Vuonna 2020 täyssähköautojen kauppa tiivistyi loppuvuodesta autonvalmistajien tuodessa markkinoille keskimääräistä edullisempia täyssähköautoja. Tämän voidaan arvioida johtuvan osittain EU-lainsäädännöstä tulevasta velvoitteesta, jonka mukaan autonvalmistajien tulee kalenterivuositain päästä tiettyihin hiilidioksidipäästötavoitteisiin eli raja-arvoihin ensirekisteröityjen henkilöautojen ja kevyiden hyötyajoneuvojen osalta. Velvoitteesta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU/2019/631) hiilidioksidipäästönormien asettamisesta uusille henkilöautoille ja uusille kevyille hyötyajoneuvoille ja asetusten (EY) N:o 443/2009 ja (EU) N:o 510/2011 kumoamisesta (ns. CO₂-raja-arvoasetus).

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen vuoden 2022 talousarvioesityksen mukaan täyssähköautot vapautetaan autoverosta sähköistämisen edistämiseksi. Sitä vastaavasti täyssähköautojen ajoneuvoveron perusveroa korotetaan. Ajoneuvoveron korotus ei koskisi aiemmin käyttöön otettuja täyssähköautoja. Autoveron vapautus koskee 1.10. jälkeen verotettavia autoja. Täyssähköautojen autoveron poistaminen saattaa vilkastuttaa loppuvuoden 2021 autokauppaa.

Muuntotuen nykytila

Vanhan auton konvertointi on tehokas tapa helpottaa myös sellaisten ihmisten ja kotitalouksien siirtymistä pois fossiilisista polttoaineista ja kohti ilmastoystävällisempään liikkumista, joilla ei välttämättä ole mahdollisuutta tai halua hankkia uutta autoa.

Hankintatukilain 4 §:ssä säädetään muuntotuen myöntämisen edellytyksistä. Pykälän mukaan muuntotuki voidaan myöntää sellaiselle luonnolliselle henkilölle, joka vuosina 2018–2021 muuntaa henkilöauton kaasu- tai etanolikäyttöiseksi. Avustus myönnetään, jos muunto kaasu- tai etanolikäyttöiseksi on suoritettu Liikenne- ja viestintäviraston ajoneuvolain (82/2021) 7 §:n nojalla antaman auton ja sen perävaunun rakenteen muuttamista koskevan määräyksen mukaisesti sekä liikenneasioiden rekisteriin merkitään henkilöauton joko toiseksi tai ainoaksi käyttövoimaksi kaasu tai muutoskatsastuksessa bensiinikäyttöisen henkilöauton tietoihin lisätään merkintä siitä, että myös korkeaseosetanolii soveltuu auton käyttövoimaksi. Muuntotukea voi-

daan maksaa vain yhden kerran samasta henkilöautosta. Samalle henkilölle muuntotukea voidaan myöntää enintään kerran kalenterivuodessa. Lain 5 §:n 1 momentin mukaan muuntotukea myönnetään valtion varoista 1 000 euroa henkilöauton muuntoon kaasukäyttöiseksi ja 200 euroa henkilöauton muuntoon etanolikäyttöiseksi. Lain 10 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirasto maksaa muuntotuen kaasu- tai etanolikäyttöiseksi muunnetun auton omistajalle tai haltijalle. Hakemuksessa on ilmoitettava käytetty muutossarja, muutoksen tekijä ja hyväksytyt muutoskatsastuksen tiedot.

Muuntotukia on myönnetty vuosina 2018–2021 yhteensä 4 768 kertaa, kun saatavilla on luvut elokuun 2021 loppuun saakka. Muuntotuesta suurin osa, 4 351 hakemusta on kohdistunut etanolikonversioihin. Kaasukonversiotuen menekki on ollut varsin heikkoa, sillä vuosina 2018–2021 tuella muunnettiin yhteensä alle 450 autoa. Vuonna 2021 etanolikonversiotukea on myönnetty tammikuusta elokuun loppuun asti yhteensä 444 kertaa. Kaasukonversioille tukea on myönnetty samalla ajanjaksolla yhteensä 50 kertaa.¹ Huomioon tulisi kuitenkin ottaa se, että muuntotukien käsittelyssä on jonkin verran viivettä. Tilastoidut luvut kertovat ainoastaan jo käsitellyistä hakemuksista. Liikenne- ja viestintävirastoon jätettyjen muuntotukihakemusten määrä on jonkin verran tilastossa esitettyjä lukuja korkeampi.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on varmistaa hankintatuen ja muuntotuen hakemisen mahdollisuus kotitalouksille olemassa olevan määrärahan puitteissa myös joulukuun 2021 aikana. Lisäksi esityksellä on tarkoitus varmistaa täyssähköautojen markkinoiden toimivuus joulukuun 2021 aikana erityisesti tilanteessa, jossa täyssähköautojen kysynnän oletettaisiin loppuvuodesta kasvavan.

Esityksen tavoitteena on edistää kansallisia tavoitteita ajoneuvokannan murroksessa ja siltä osin mahdollistaa liikenteen päästövähennysten saavuttamista. Tavoitteena on edistää vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöä liikenteessä. Tarkoituksena on myös kysyntää lisäämällä edistää vaihtoehtoisten polttoaineiden lataus- ja tankkausinfrastruktuurin laajentumista.

Hankintatuen tarkoituksena on lisätä täyssähköautojen houkuttelevuutta ja kysyntää. Lisäksi hankintatuen tarkoituksena on vaikuttaa täyssähköautojen hankintakustannuksiin laskevasti, jolloin täyssähköauton hankinta olisi mahdollinen useammalle auton ostajalle. Hankintatuen tarkoituksena on muuttaa auton ostajien ja pitkäaikaisvuokraajien käyttäytymistä tavalla, joka nopeuttaa siirtymistä vähäpäästöiseen liikenteeseen.

Muuntotuen tarkoituksena on kannustaa ajoneuvojen omistajia muuttamaan ajoneuvojaan vähäpäästöisemmiksi.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta ja kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta annetun lain voimaantulosäännöstä. Lain 14 §:n 2 momentin 1 ja 3 kohtia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lakia sovellettaisiin hankintatukeen ja muuntotukeen, jota

¹ Traficom: Henkilöautojen muuntotuen ja hankintatuen tilasto, päivitetty 6.9.2021, <https://www.traficom.fi/fi/tilastot/henkilöautojen-muuntotuen-ja-hankintatuen-tilasto?toggle=kuvaukset>.

haetaan viimeistään 31 joulukuuta 2021. Voimassa olevan lain mukaan lakia sovelletaan hankintatukeen ja muuntotukeen, jota haetaan viimeistään 30 marraskuuta 2021.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Vaikka sähkökäyttöisten henkilöautojen markkinat ovat muuttuneet ja mallivalikoima laajentunut, tukitoimia sähköautokannan kasvun vahvistamiseksi tulitaisiin tarvitsemaan siihen saakka, kunnes hintapariteetti polttomoottoriautojen kanssa saavutetaan. Sähköautojen hankintahintojen on arvioitu tulevan samalle tasolle vastaavien polttomoottoriautojen kanssa 2020-luvun puolivälissä. Uusien sähköautojen hinnan ennustetaan laskevan niin, että vuonna 2026 keskikokoinen sähköauto- ja polttomoottoriauto maksavat saman verran. Kun nyt uutena hankitut vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkevat autot aikanaan päätyvät käytettyjen autojen markkinoille, mahdollistavat ne entistä useamman kotitalouden siirtymän pois fossiilista polttoaineista.

Ehdotetun hankintatukikauden jatkamisen voidaan arvioida vilkastuttavan täyssähköautojen kauppaa joulukuun 2021 aikana. Hankintatuki alentaa täyssähköautojen myyntihintoja, mikä puolestaan alentaa sähköautoilun kustannuksia suhteessa ladattaviin hybrideihin ja polttomoottoriautoihin. Täyssähköautojen kysynnän lisääntymisellä olisi myönteisiä vaikutuksia vaihtoehtoisia käyttövoimia käyttäviä ajoneuvoja valmistaville, maahantuoville ja jälleenmyyntiä harjoittaville yrityksille. Toisaalta esitetty tukikauden jatkaminen todennäköisesti vähentää samassa suhteessa diesel- ja bensiinikäyttöisten ajoneuvojen sekä ladattavien hybridien suosiota, jolloin kokonaisvaikutukset ajoneuvomarkkinalla toimiviin yrityksiin jäisivät rajallisiksi.

Täyssähköautoja oletetaan myytävän nykyisen tukitason (2 000 euroa) kannustamana ehdotetulla voimassaolopykälän muutoksella 360–500 kappaletta 1.–31.12.2021 aikana. Näin ollen hankintatukien budjetista kuluisi täyssähköautojen hankintatukeen arviolta 720 000–1 000 000 euroa. Muuntotukia henkilöautojen muuttamiseksi etanolikäyttöiseksi on myönnetty vuonna 2021 keskimäärin 56 kertaa kuukaudessa. Muuntotukia kaasukonversioihin on myönnetty keskimäärin 6 kertaa kuukaudessa. Olettaen, että muuntotukia myönnettäisiin joulukuussa 2021 saman verran, henkilöautojen muuntamiseen etanolikäyttöiseksi kuluisi 11 200 euroa ja autojen muuntamiseen kaasukäyttöiseksi 6 000 euroa. Määrärahaa kuluisi tällöin muuntotukiin hiukan yli 17 000 euroa joulukuun 2021 aikana.

Hankintatukien myöntämisen jatkamisella joulukuun 2021 loppuun asti voidaan arvioida lisäävän hankintatuella hankittuja täyssähköautojen määrää. Näin ollen esityksellä voidaan arvioida olevan vähäisiä vaikutuksia tieliikenteen hiilidioksidipäästöihin. Muuntotuen menekki on tähän asti ollut varsin heikko ja näin ollen esitetyn voimassaolopykälän muuttamisen vaikutus päästöihin on sitä kautta hyvin pieni. Konversiotuet voivat kuitenkin auttaa siirtymistä fossiilittomaan liikenteeseen, sillä ne tuovat vaihtoehtoiset käyttövoimat myös sellaisten kuluttajien ulottuville, joilla ei ole mahdollisuutta hankkia kokonaan uutta ajoneuvoa.

Liikenne- ja viestintävirasto toimii täyssähköauton hankintatuen ja muuntotuen valtionapuviranomaisena. Ehdotuksessa lain soveltamista sekä hankintatukeen ja muuntotukeen ehdotetaan jatkettavaksi yhdellä kalenterikuukaudella, marraskuun 2021 lopusta joulukuun 2021 loppuun. Uudistuksella ei katsottaisi olevan merkittäviä vaikutuksia Liikenne- ja viestintäviraston resurssitarpeisiin tai hallinnollisiin kustannuksiin.

5 Lausuntopalaute

Esitys on ollut lausuntokierroksella 15.9.-21.9.2021. Esityksen kiireellisyys vuoksi tavanomaisista lainvalmistelua koskevista lausunto- ja kuulemisohjeista on jouduttu poikkeamaan. Esitys oli poikkeuksellisen lyhyellä lausuntokierroksella koska laki pyritään saamaan voimaan

HE 166/2021 vp

joulukuussa 2021. Lisäksi lakiin ehdotettu muutos on luonteeltaan tekninen eikä lakiin ehdoteta muuta sisällöllistä muutosta.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot yhteensä 21 taholta, sisältäen järjestöjä, elinkeinoelämän edustajia, ministeriöitä ja valtion viranomaisia. Nämä tahot olivat: maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, puolustusministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoministeriö, valtioneuvoston kanslia, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto, Autoalan Keskusliitto, Autoalan tiedotuskeskus, Autotuoajat- ja teollisuus ry, Bioenergia ry, Energiateollisuus ry, Etanoliautoilijat ry, Gasum Oy, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry sekä Teknologiateollisuus ry.

Lausuntopyyntöön saatiin vastauksia yhteensä 12 kappaletta. Lausuntoja antoivat seuraavat tahot: valtiovarainministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto, Autoliitto ry, Autotuoajat ja –teollisuus ry ja Autoalan Keskusliitto ry, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Etanoliautoilijat ry, Sy1 Nordic Oy, StepOne Tech Oy, Suomen Taksiliitto ry, Sähköinen liikenne ry sekä kolme yksityishenkilöä. Maa- ja metsätalousministeriö ja sisäministeriö ilmoittivat, ettei heillä ole asiassa lausuttavaa.

Lausunnoissa kannatettiin yleisesti esitystä hankintatuen ja muuntotuen hakuajan jatkamisesta vuoden 2021 loppuun saakka. Lausunnoissa kannatettiin tukien jatkamista erityisesti ottaen huomioon sen, että jo budjetoitua määrärahaa on käyttämättä. Muutamassa launnossa huomautettiin esityksen lyhyestä lausuntoajasta.

Valtiovarainministeriö ei kannata sähköauton hankintatukea päästövähennystoimenpiteenä. Valtiovarainministeriö toteaa launnossaan hankintatuen olevan kustannustehoton päästövähennyskeino ja muistuttaa valmisteilla olevista muutoksista täyssähköautojen verotukseen.

Autoliitto ry, Autotuoajat ja –teollisuus ry ja Autoalan Keskusliitto ry sekä Sähköinen liikenne ry pitivät launnoissaan tärkeänä, että voimassa olevaa hankintatukea jatkettaisiin, jotta mahdollisia markkinahäiriöitä hankinta- ja muuntotuen katkeamisesta ei syntyisi. Autotuoajat ja –teollisuus ry ja Autoalan Keskusliitto ry toivoivat, että autoverotuksen muutos huomioitaisiin lain säännöskohtaisissa perusteluissa siten, että autoveroa koskeva maininta poistettaisiin.

Etanoliautoilijat ry, StepOne Tech Oy sekä St1 Nordic Oy kannattivat etanoliautojen muuntotuen jatkamista ja huomauttivat siitä, että etanoliautoilun edistämiseksi muutoskatsastuksen sääntelyä tulisi päivittää. Etanoliautoilijat ry, St1 Nordic Oy ja StepOne Tech Oy huomauttivat lisäksi etanolikonversioiden tukihakemuksien käsittelyssä olevasta viiveestä.

Suomen Taksiliitto ry toivoi, että hankintatuki kohdistettaisiin myös taksiliikenteeseen.

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry toivoi, että hankintatukilain päivittämisessä toimeenpantaisiin Fossiilittoman liikenteen tiekartan toimenpiteet täysimääräisesti.

Yksityishenkilöiden antamissa launnoissa kannatettiin hankinta- ja muuntotukien jatkamista.

Lausuntokierroksen aikana saadut lausunnot eivät aiheuttaneet muutostarpeita lakiehdotukseen.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat saatavilla valtioneuvoston hankeikkunan palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella [LVM061:00/2021](https://www.vu.fi/hankkeet/tunnukset).

6 Säännöskohtaiset perustelut

14 §. Voimaantulo. Pykälän 2 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että lakia sovellettaisiin hankintatukeen, jota maahantuojia tai palveluntarjoajia hakee viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021. Lisäksi pykälän 2 momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että lakia sovellettaisiin muuntotukeen, jota henkilöauton omistaja tai haltija hakee viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021. Pykälän 1 momentti ja 2 momentin 2 kohta säilyisivät ennallaan.

7 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.12.2021.

8 Suhde muihin esityksiin

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2021 neljänneksi lisätalousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Liikenne- ja viestintäministeriössä on valmistelussa hallituksen esitys laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta. Esitys on tarkoitettu käsitellä vuoden 2022 täydentävän talousarvion yhteydessä. Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat saatavilla valtioneuvoston hankeikkunan palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella LVM035:00/2021.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 6 §:n 1 momentin yleisellä yhdenvertaisuuslausekkeella ilmaistaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskeva pääperiaate. Siihen sisältyy mielivallan kieltä ja vaatimus samanlaisesta kohtelusta samanlaisissa tapauksissa. Lailla ei voida mielivaltaisesti asettaa ihmisiä tai ihmisryhmiä toisia edullisempaan tai epäedullisempaan asemaan. Ehdotetussa laissa ajoneuvon hankintatuen myöntämisen edellytykset ovat samat kaikille hakijoille. Tuen hakijoita kohdellaan tasapuolisesti ja yhdenvertaisesti. Lisäksi on syytä huomioida, että tuen hakeminen on ajoneuvon hankintaa suunnittelevalla henkilöllä vapaaehtoista, eikä kenelläkään ole subjektiivista oikeutta saada laissa mainittua ajoneuvon hankintatukea.

Yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta voidaan tarkemmin arvioida hankintatuen myöntämistä koskevaa edellytystä, jonka mukaan tukea myönnetään, jos valtion talousarviossa tuen maksamista varten varattua määrärahaa on käytettävissä. Perustuslain yhdenvertaisuussäännös edellytyksenä on, että ihmisiä kohdellaan samalla tavalla samanlaisessa tilanteessa. Ehdotetun lain mukaisessa menettelyssä kaikilla tuen hakijoilla on yhdenvertainen mahdollisuus hakea ja saada tukea niin kauan, kun määrärahaa on jäljellä. Jatkamalla hankinta- ja muuntotuen voimassaoloaikaa vuoden 2021 loppuun saakka olisi useammalla henkilöllä mahdollisuus hakea edellä mainittuja tukia. Ehdotetulla voimassaoloajan pidennyksellä edistettäisiin yhdenvertaista mahdollisuutta hakea hankinta- tai muuntotukea.

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Ehdotuksen tarkoituksena on kannustaa hankkimaan vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivia ajoneuvoja ja siten edistää vaihtoehtoisilla käyttövoimilla toimivien ajoneuvojen kysyntää ja osuutta ajoneuvokannassa. Lakiehdotuksella ei katsota olevan rajoittavaa vaikutusta ajoneuvomarkkinoilla toimivien yritysten elinkeinonvapauteen.

HE 166/2021 vp

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Pykälän 2 momentin mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Lakiehdotuksen tavoitteena on edistää liikenteen päästövähennysten saavuttamista kasvattamalla nolla- ja vähäpäästöisten ajoneuvojen sekä vaihtoehtoisten polttoaineiden kysyntää. Lakiehdotus edistäisi ympäristöperusoikeuden toteuttamista auttamalla vähentämään ajoneuvojen hiilidioksidipäästöjä, ilman epäpuhtauksia ja melusaastetta.

Edellä esitetyn mukaisesti ehdotettu laki ei sisällä perustuslain kannalta ongelmallisia perusoikeusrajoituksia. Siten on perusteltua katsoa, että esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa säätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta ja kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta ja kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta annetun lain (971/2017) 14 §, sellaisena kuin se on laissa 840/2020 seuraavasti:

14 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2022.

Tätä lakia sovelletaan:

- 1) hankintatukeen, jota maahantuojaja tai palveluntarjoaja hakee viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021;
- 2) kaasuhankintatukeen, jota ajoneuvon omistaja tai haltija hakee viimeistään 30 päivänä marraskuuta 2022;
- 3) muuntotukeen, jota henkilöauton omistaja tai haltija hakee viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2021.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 7.10.2021

Pääministeri

Sanna Marin

Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka

Laki

sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta ja kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintatuesta ja kaasukäyttöisen kuorma-auton hankintatuesta sekä henkilöautojen kaasu- tai etanolikäyttöisiksi muuntamisen tuesta annetun lain (971/2017) 14 §, sellaisena kuin se on laissa 840/2020 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Voimaantulo

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2018 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2022.

Tätä lakia sovelletaan:

1) hankintatukeen, jota maahantuoja tai palveluntarjoaja hakee viimeistään *30 päivänä marraskuuta 2021*;

2) kaasuhankeintatukeen, jota ajoneuvon omistaja tai haltija hakee viimeistään 30 päivänä marraskuuta 2022;

3) muuntotukeen, jota henkilöauton omistaja tai haltija hakee viimeistään *30 päivänä marraskuuta 2021*.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2018 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2022.

Tätä lakia sovelletaan:

1) hankintatukeen, jota maahantuoja tai palveluntarjoaja hakee viimeistään *31 päivänä joulukuuta 2021*;

2) kaasuhankeintatukeen, jota ajoneuvon omistaja tai haltija hakee viimeistään 30 päivänä marraskuuta 2022;

3) muuntotukeen, jota henkilöauton omistaja tai haltija hakee viimeistään *31 päivänä joulukuuta 2021*.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20